

LUYỆN TẬP VỀ TRƯỜNG TỪ VỤNG VÀ TỪ TRÁI NGHĨA

KẾT QUẢ CẦN ĐẠT

- *Củng cố kiến thức về trường từ vựng và từ trái nghĩa.*
- *Biết vận dụng kiến thức trên vào việc đọc - hiểu văn bản và làm văn.*

1. Đọc những câu sau đây và thực hiện nhiệm vụ nêu ở dưới :

– Chưa quen **cung ngựa**, đâu tới **trường nhung** ; chỉ biết **ruộng trâu**, ở trong **làng bộ**.

Việc cuốc, việc cày, việc bừa, việc cấy, tay vốn quen làm ; tập khiên, tập súng, tập mác, tập cờ, mắt chưa từng ngó.

(Nguyễn Đình Chiểu – Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc)

– *Làm sao bác vội về ngay,
Chợt nghe, tôi bỗng chân tay rụng rời.*

(Nguyễn Khuyến – Khóc Dương Khuê)

a) Phân nhóm các từ ngữ in đậm trong hai câu trên của Nguyễn Đình Chiểu theo trường từ vựng và gọi tên trường từ vựng đó. Việc sử dụng một loạt từ theo các trường từ vựng khác nhau như vậy có tác dụng gì về mặt diễn đạt ?

b) Phân tích hiệu quả nghệ thuật của việc dùng những từ có chung trường từ vựng trong bài *Khóc Dương Khuê* của Nguyễn Khuyến qua câu thơ trên.

2. Đọc những câu sau đây và trả lời câu hỏi nêu ở dưới :

– [...] nào sợ thằng Tây bắn đạn nhỏ đạn to, xô cửa xông vào, liều mình như chẳng có.

– [...] bọn hè trước, lũ ó sau, trối kệ tàu sắt tàu đồng súng nổ.

– Thà thác mà đặng câu địch khái [...]; hơn còn mà chịu chữ đầu Tây [...].

– Sóng đánh giặc, thác cũng đánh giặc, linh hồn theo giúp cơ binh, muôn kiếp nguyện được trả thù kia ; sóng thờ vua, thác cũng thờ vua, lời dụ dạy đã rành rành, một chữ ảm đủ đến công đó.

– Đau đớn bấy ! Mẹ già ngồi khóc trẻ, ngọn đèn khuya leo lét trong lều [...].

(Nguyễn Đình Chiểu – Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc)

– Thương ông Hàn Dũ chẳng may,
Sớm dâng lời biếu, tối đây đi xa.

(Nguyễn Đình Chiểu – Truyện Lục Vân Tiên)

– Kính yêu từ trước đến sau,
Trong khi gặp gỡ khác đâu duyên trời ?

– Cầm tay hỏi hết xa gần,
Mừng rằng bác hỡi tinh thần chưa can.

(Nguyễn Khuyến – Khóc Dương Khuê)

– Nghe vua chỉ phán phân minh,
Nàng liền quỳ xuống tâu trình sâu nông.

(Phạm Tải – Ngọc Hoa)

– Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu,
Người buồn cảnh có vui đâu bao giờ !

(Nguyễn Du – Truyện Kiều)

a) Xác định những cặp từ có quan hệ trái nghĩa.

b) Việc sử dụng những cặp từ có quan hệ trái nghĩa như vậy có tác dụng gì về mặt diễn đạt ?

3. Viết một đoạn văn ngắn. Xác định những từ cùng trường từ vựng trong đoạn văn ấy.